KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2019/1310,

31. juuli 2019,

millega kehtestatakse Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi ja rescEU tegevuseeskirjad

(teatavaks tehtud numbri C(2019) 5614 all)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta, ([1]) eriti selle artikli 32 lõike 1 punkti g,

ning arvestades järgmist:

(1) Liidu mehhanism edendab liikmesriikidevahelist solidaarsust kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikega 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 196, tunnistades samal ajal liikmesriikide esmavastutust loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste ennetamisel, nendeks valmistumisel ja neile reageerimisel.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse (EL) 2019/420 ([2]) vastuvõtmisega tugevdati liidu elanikkonnakaitse mehhanismi Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursile antava liidu rahalise toetuse suurendamise ja rescEU loomise kaudu.

(3) Vastavalt otsuse nr 1313/2013/EL artikli 21 lõike 2 punktile c tuleb reageerimisvahendid, mille kohandamiskuludeks eraldatakse liidu rahalist toetust, teha kättesaadavaks osana Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursist teatava minimaalse ajavahemiku jooksul, mille kestus on sõltuvalt saadud rahastusest kolm kuni kümme aastat alates reageerimisvahendite tegeliku kättesaadavuse kuupäevast. Õiguskindluse tagamiseks tuleks sellised kohustusperioodid täpselt kindlaks määrata.

(4) rescEU peaks pakkuma abi äärmuslikes olukordades, kus üldine riigi tasandil leiduv suutlikkus ja liikmesriikide poolt Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursile eraldatud vahendid ei ole piisavad, et õnnetustele tõhusalt reageerida. Selleks et tagada rescEU tõhus rakendamine, tuleks vastu võtta rescEU vahendite loomise, haldamise ja hooldamise eeskirjad.

(5) rescEU vahendid tehakse reageerimise jaoks kättesaadavaks liidu mehhanismi kaudu. Komisjon peab pärast seda, kui *hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse* kaudu on esitatud abitaotlus, tegema reageerimisvahendi kasutuselevõtu kohta otsuse tihedas koostöös abi taotleva liikmesriigiga ja selle liikmesriigiga, kes omab, rendib või liisib rescEU vahendeid. Tõhusa ja läbipaistva otsustusprotsessi tagamiseks tuleks kehtestada kasutuselevõtu otsuseid käsitlevad kriteeriumid ja asjakohane töökord. Samuti tuleks ette näha kriteeriumid, mille alusel tehakse kasutuselevõtu otsuseid juhtudel, kui rescEU vahendite kasutamiseks esitatud taotluste vahel on vasturääkivusi.

(6) rescEU vahendeid võib kasutada ka riiklike vajaduste jaoks, kui neid ei kasutata ega vajata reageerimiseks liidu mehhanismi raames. Selleks, et rescEU vahendid oleksid kindlasti saadaval ja valmis kasutamiseks liidu mehhanismi raames rescEU igat liiki vahendite suhtes kvaliteedinõuetega ette nähtud aja jooksul, tuleks kehtestada kõnealuste vahendite riigisisese kasutamise eeskirjad.

(7) Kui rescEU vahendeid kasutatakse riiklike vajaduste jaoks, peaksid liikmesriigid sellest komisjonile teatama. rescEU vahendite riiklikeks vajadusteks kasutamisest teatamise süsteem peaks olema lihtne ja tõhus.

(8) Selleks et tagada tegevuse tõhusus, tuleks kehtestada selged eeskirjad rescEU reageerimisvahendite demobiliseerimiseks ja kasutamise peatamiseks.

([1]) ELT L 347, 20.12.2013, lk 924.
([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/420, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 77 I, 20.3.2019, lk 1).

(9) Vastavalt otsuse nr 1313/2013/EL artikli 12 lõikele 10 võivad liikmesriigid teatavatel juhtudel keelduda rescEU vahendeid kasutava personali lähetamisest kolmandatesse riikidesse. Selliste konkreetsete juhtumite reguleerimiseks tuleks kehtestada eeskirjad.

(10) Komisjoni rakendusotsusega (EL) 2019/570 ([3]) määrati metsatulekahjude õhust kustutamise vahendid rescEU vahenditeks. Selleks et anda vastavalt otsuse 1313/2013/EL artikli 21 lõikele 3 liidu rahalist abi sellise suutlikkuse arendamiseks, tuleks määrata kindlaks nende hinnangulised kogukulud. Hinnanguliste kulude arvutamisel tuleks võtta arvesse abikõlblike kulude kategooriaid, mis on sätestatud otsuse 1313/2013/EL IA lisas.

(11) Selleks et lühendada kasutuselevõtmiseks kuluvat aega ja suurendada õiguskindlust, tuleks muuta selgemaks rescEU vahendite vastuvõtmise ja kasutamisega seotud tingimused. Need tingimused peaksid olema komisjoni ja liikmesriikide vaheliste tegevuslepingute aluseks.

(12) Selleks et tagada liidu nähtavus rescEU vahendite kasutamisel ning ühetaolised tingimused otsuse nr 1313/2013/EL artikli 20a sätete rakendamiseks, tuleks käesolevas otsuses sätestada asjakohased nähtavust käsitlevad eeskirjad.

(13) rescEU vahendid peaksid olema liikmesriikides registreeritud, sertifitseeritud ja nõuetekohaselt hooldatud kooskõlas kehtivate riiklike ja rahvusvaheliste eeskirjadega. Samuti tuleks lõpule viia liidu mehhanismi sertifitseerimisprotsess.

(14) Seoses otsuse (EL) 2019/420 jõustumisega 21. märtsil 2019 võib liit nüüd anda rahalist abi tegevuskulude katteks. Seetõttu on vaja kehtestada eeskirjad ja kord, mille alusel liikmesriigid sellist abi taotleda saavad.

(15) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas otsuse nr 1313/2013/EL artikli 33 lõikes 1 osutatud komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva otsusega kehtestatakse otsuse nr 1313/2013/EL rakenduseeskirjad seoses järgnevaga:

a) kohustus Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi vastu seoses vahenditega, mille kohandamiskulusid rahastatakse;

b) rescEU vahendite kasutuselevõtmist käsitlevate otsuste tegemise kriteeriumid, sealhulgas vastuvääkivate taotluste korral;

c) vahendite demobiliseerimist ja kasutamise lõpetamist käsitlevate otsuste kriteeriumid;

d) rescEU vahendite riigisisene kasutamine;

e) keeldumine personali lähetamisest kolmandatesse riikidesse;

f) tegevuslepingute üldine sisu;

g) nõuded nähtavuse suhtes rescEU vahendite kasutamisel;

h) rescEU vahendite sertifitseerimine ja registreerimine;

i) metsatulekahjude õhust tõrjumisega seotud rescEU vahendite hinnangulised kogukulud ning

j) tegevuskulude katmiseks ette nähtud rahalise toetuse taotlemise kord.

([3]) Komisjoni 8. aprilli 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/570, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1313/2013/EL rakenduseeskirjad rescEU vahendite kohta ja muudetakse komisjoni rakendusotsust 2014/762/EL (ELT L 99, 10.4.2019, lk 41).

Artikkel 2

Kohustus Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi vastu seoses vahenditega, mille kohandamiskulusid rahastatakse;

1. Liikmesriigid, kes saavad otsuse nr 1313/2013/EL artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt vahendite kohandamiskulude jaoks liidu rahalist toetust, kohustuvad eraldama need vahendid Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursi kasutusse erineva pikkusega minimaalseteks ajavahemikeks vastavalt saadud rahastamise kogusummale.

Minimaalsed ajavahemikud määratakse järgmiselt:

a) vahendite puhul, mis saavad liidu rahalist toetust kuni 300 000 eurot, on minimaalne ajavahemik 3 aastat;

b) vahendite puhul, mis saavad liidu rahalist toetust 300 001 kuni 1 000 000 eurot, on minimaalne ajavahemik 5 aastat;

c) vahendite puhul, mis saavad liidu rahalist toetust 1 000 001 kuni 2 000 000 eurot, on minimaalne ajavahemik 7 aastat;

d) vahendite puhul, mis saavad liidu rahalist toetust rohkem kui 2 000 000 eurot, on minimaalne ajavahemik 10 aastat.

2. Kui vahendi majanduslik kasutusiga on lühem kui lõikes 1 nimetatud minimaalne ajavahemik, määratakse minimaalse ajavahemiku pikkus vastavalt vahendi majanduslikule kasutuseale.

3. Komisjon võib hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse kaudu anda konkreetse vahendi puhul nõusoleku lõikes 1 nimetatud minimaalse ajavahemiku lõpetamiseks, kui liikmesriik on seda nõuetekohaselt põhjendanud.

Artikkel 3

rescEU vahendite kasutuselevõtmist käsitlevate otsuste tegemise kriteeriumid

1. Abitaotluse saamisel hindab hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus, kas liikmesriikide poolt liidu mehhanismi kaudu pakutavad vahendid ja Euroopa elanikkonnakaitse ühisressursile kohustuse raames eraldatud vahendid on piisavad, et tagada tõhus reageerimine taotlusele. Kui tõhusat reageerimist ei ole võimalik tagada, teeb komisjon hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse vahendusel otsuse rescEU vahendite kasutamise kohta Euroopa parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1313/2013/EL artikli 12 lõikes 6 sätestatud korras.

2. Otsustades rescEU vahendite kasutamise üle, tuleb arvesse võtta järgmisi kriteeriume:

a) operatiivolukord liikmesriikides ja võimalikud riskid õnnetuste tekkeks;

b) rescEU vahendite asjakohasus ja piisavus õnnetusele reageerimiseks;

c) rescEU vahendite geograafiline asukoht, sealhulgas eeldatav transpordiaeg mõjutatud piirkonda;

d) muud asjakohased kriteeriumid, sealhulgas rescEU vahendite kasutamise tingimused, mis on sätestatud tegevuslepingutes.

3. Vasturääkivate abitaotluste korral võetakse rescEU vahendite kasutamise kohta otsuse tegemisel arvesse järgmisi täiendavaid kriteeriume:

a) prognoositav oht inimeste elule;

b) prognoositav oht nõukogu direktiivi 2008/114/EÜ ([4]) artikli 2 punkti a kohasele elutähtsale infrastruktuurile, olenemata sellest, kas see asub liidus või kolmandas riigis;

c) õnnetuste prognoositav mõju, sealhulgas keskkonnamõju;

d) hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse poolt kindlaks määratud vajadused ning mis tahes olemasolevad kasutuselevõtukavad;

e) võimalik oht õnnetuste levikuks;

f) sotsiaalmajanduslikud mõjud;

g) solidaarsusklausli rakendamine vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 222;

h) muud asjakohased operatiivsusega seotud tegurid.

([4]) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/114/EÜ Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise ning nende kaitse parandamise vajaduse hindamise kohta (ELT L 345, 23.12.2008, lk 75).

Artikkel 4

Demobiliseerimist ja kasutamise lõpetamist käsitlevate otsuste kriteeriumid

1. rescEU vahendid tuleks demobiliseerida järgmistel juhtudel:

a) pärast hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuselt teate saamist hädaolukorra lõpetamise kohta või

b) kui otsus vahendite kasutamise lõpetamise kohta tehakse vastavalt lõikele 2.

2. Komisjon teeb hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse kaudu otsuse rescEU vahendite kasutamise lõpetamise kohta, kui kusagil mujal on vahendite järele suurem operatiivne vajadus või kui kohapeal ei ole vajadus vahendeid kasutada enam põhjendatud. Otsus tehakse tihedas koostöös rescEU vahendeid vastu võtva liikmesriigiga ja abi taotleva liikmesriigi või taotlevate liikmesriikidega ning kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonidega, kui see on asjakohane.

3. Lõikes 2 osutatud otsuse tegemisel võtab komisjon muu hulgas arvesse artikli 3 lõigetes 2 ja 3 loetletud kriteeriume.

Artikkel 5

rescEU vahendite riigisisene kasutamine

1. Liikmesriigid, kes kasutavad rescEU vahendeid riiklike vajaduste jaoks, peavad tagama

a) vahendite kättesaadavuse ja valmisoleku operatsioonideks liidu mehhanismi raames kvaliteedinõuetega ettenähtud aja jooksul, kui komisjoniga ei lepita kokku teisiti;

b) rescEU vahendite ja muude riigile kuuluvate vahendite võrdse kohtlemise piisava hoolduse, ladustamise, kindlustuse, töötajatega varustatuse ning muu asjakohase halduse ja hoolduse tagamisel;

c) kiire parandamise kahjustumise korral.

2. Liikmesriigid teatavad hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse kaudu komisjonile rescEU vahendite kasutamisest riiklike vajaduste jaoks ja esitavad pärast nende kasutamist aruande.

3. Kui rescEU vahendite kasutamine riiklike vajaduste jaoks mõjutab käesoleva artikli lõike 1 punktis a sätestatud kättesaadavust, peavad liikmesriigid enne vahendite kasutuselevõtmist saama komisjonilt hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse kaudu nõusoleku.

Kui rescEU vahendid on vajalikud reageerimiseks liidu mehhanismi raames, tagavad liikmesriigid nende kättesaadavuse võimalikult lühikese aja jooksul.

Artikkel 6

Keeldumine personali lähetamisest kolmandatesse riikidesse

1. Kui vastavalt otsuse nr 1313/2013/EL artikli 12 lõikele 10 on tehtud otsus kasutada rescEU vahendeid kolmandas riigis, võivad liikmesriigid keelduda oma personali lähetamisest järgmistel juhtudel:

a) kui diplomaatilised suhted liikmesriigi ja taotluse esitanud kolmanda riigi vahel on katkenud;

b) kui relvastatud konflikt, oht selle toimumiseks või muud sama tõsised põhjused võiksid kahjustada personali ohutust ja turvalisust ning takistada liikmesriigil täita oma hoolsuskohustust.

2. Oma personali lähetamisest keeldunud liikmesriik teatab sellest viivitamata komisjonile ja esitab talle põhjendatud selgituse.

Artikkel 7

Tegevuslepingute üldine sisu

Otsuse nr 1313/2013/EL artikli 12 lõikes 5 osutatud tegevuslepingutes tuleb:

a) kirjeldada rescEU vahendeid vastu võtva üksuse olemust;

b) kirjeldada vastu võetud rescEU vahendite asukohta;

c) esitada teave asjakohase logistika ja kindlustuse kohta;

d) kirjeldada riiklikku otsustusprotsessi, millega tagatakse rescEU vahendite kättesaadavus ja valmisolek reageerimiseks liidu mehhanismi raames kvaliteedinõuetega ette nähtud aja jooksul;

e) esitada ajakohane teave töötajate kohta, sealhulgas nende töölepingu tingimused, kindlustuslepingud, koolitus ja nende rahvusvahelise lähetamise tagamiseks võetud meetmete kirjeldus;

f) esitada hooldustööde kava;

g) kehtestada konkreetsed aruandlusnõuded;

h) määrata kindlaks nõuded liidu nähtavuse suhtes, millele on osutatud otsuse nr 1313/2013/EL artiklis 20a.

Artikkel 8

Nõuded nähtavuse suhtes rescEU vahendite kasutamisel

Kui rescEU vahendeid kasutatakse reageerimiseks liidu mehhanismi raames, peab nii rescEU vahendeid vastu võttev kui ka abi taotlev liikmesriik tagama kooskõlas otsuse nr 1313/2013/EL artikliga 20a selle, et liidu kohalolek oleks nähtav.

Artikkel 9

Vastutus ja kahju hüvitamine

Liikmesriigid ei esita komisjoni vastu nõudeid kahju puhul, mis on tekkinud liidu mehhanismi raames osutatud abioperatsioonide tagajärjel või liidu mehhanismi ja käesoleva otsuse raames rescEU vahendite mittekasutuselevõtmise, demobiliseerimise või kasutamise lõpetamise tagajärjel, välja arvatud juhul, kui tõestatakse, et kahju on tekkinud pettuse või raske üleastumise tagajärjel.

Artikkel 10

Sertifitseerimis- ja registreerimiseeskirjad

1. Liikmesriigid peavad tagama rescEU vahendite sertifitseerimise ja registreerimise vastavalt kohaldatavatele riiklikele ja rahvusvahelistele eeskirjadele.

2. Kui rescEU vahendid on mitmeotstarbelised, tuleb sertifitseerimine ja registreerimine viia läbi sellele vastavalt.

3. Liikmesriigid peavad sertifitseerima rescEU vahendid liidu mehhanismi sertifitseerimisprotsessi raames nii kiiresti kui võimalik, tehes seda kooskõlas otsuse nr 1313/2013/EL artikli 11 lõikega 4 ja komisjoni rakendusotsuse 2014/762/EL ([5]) 5. peatükiga. rescEU vahendeid, mille puhul on liidu sertifitseerimisprotsess pooleli, võib kasutada kooskõlas artikliga 3.

Artikkel 11

Metsatulekahjude õhust kustutamiseks ette nähtud rescEU vahendite hinnangulised kogukulud

1. Metsatulekahjude õhust kustutamiseks ette nähtud rescEU vahendite hinnanguliste kogukulude arvutamiseks võetakse arvesse otsuse nr 1313/2013/EL IA lisa punktides 1–6 ja punktis 8 osutatud kulude kategooriaid.

2. Metsatulekahjude õhust kustutamisel lennukitega tuleb otsuse nr 1313/2013/EL IA lisa punktis 1 osutatud seadmete kulude arvutamiseks tugineda kohaldatavale turuhinnale, kui vahendid on omandatud, renditud või liisitud vastavalt otsuse nr 1313/2013/EL artikli 12 lõikele 3. Kui liikmesriigid omandavad, rendivad või liisivad rescEU vahendeid, peavad nad komisjonile esitama dokumenteeritud tõendid tegelike kohaldatavate turuhindade kohta.

([5]) Komisjoni 16. oktoobri 2014. aasta rakendusotsus 2014/762/EL, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 1313/2013/EL (liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta) rakenduseeskirjad ja tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsused 2004/277/EÜ, Euratom ja 2007/606/EÜ, Euratom (ELT L 320, 6.11.2014, lk 1).

Metsatulekahjude õhust kustutamisel helikopteritega tuleb otsuse nr 1313/2013/EL IA lisa punktis 1 osutatud seadmete kulude arvutamiseks tugineda kohaldatavale turuhinnale, kui vahendid on omandatud, renditud või liisitud vastavalt otsuse nr 1313/2013/EL artikli 12 lõikele 3. Kui liikmesriigid omandavad, rendivad või liisivad rescEU vahendeid, peavad nad komisjonile esitama dokumenteeritud tõendid tegelike kohaldatavate turuhindade kohta.

3. Metsatulekahjude õhust kustutamisel lennukitega tuleb otsuse nr 1313/2013/EL IA lisa punktides 2–6 ja punktis 8 osutatud kulude kategooriate maksumus arvutada vähemalt üks kord iga *mitmeaastase finantsraamistiku jooksul, alates ajavahemikust 2014–2020*, võttes arvesse komisjonile kättesaadavat teavet, sealhulgas inflatsiooni ja kuluarvutusi riiklike vahendite rahastamiseks vastavalt otsuse nr 1313/2013/EL artiklile 35. Komisjon kasutab seda arvutust iga-aastase finantsabi andmiseks.

Metsatulekahjude õhust kustutamisel helikopteritega tuleb otsuse nr 1313/2013/EL IA lisa punktides 2–6 ja punktis 8 osutatud kulude kategooriate maksumus arvutada vähemalt üks kord iga *mitmeaastase finantsraamistiku jooksul, alates ajavahemikust 2014–2020*, võttes arvesse komisjonile kättesaadavat teavet, sealhulgas inflatsiooni ja kuluarvutusi riiklike vahendite rahastamiseks vastavalt otsuse nr 1313/2013/EL artiklile 35. Komisjon kasutab seda maksumust iga-aastase finantsabi andmiseks.

Artikkel 12

Rahastamiskõlblikud tegevuskulud

1. Otsuse nr 1313/2013/EL artikli 23 lõigetes 2, 4b ja 4c osutatud tegevuskulud hõlmavad kõiki operatsiooni vältel vahendi kasutamisega seotud kulusid, mis on vajalikud vahendi tõhusaks toimimiseks. Sellised kulud võivad vajaduse korral hõlmata personalikulusid, rahvusvahelise ja kohaliku transpordi, logistika, tarbekaupade, tarvikute ja hooldusega seotud kulusid ning muid kulusid, mis on vajalikud vahendi tõhusa kasutamise tagamiseks.

2. Lõikes 1 osutatud kulud ei ole rahastamiskõlblikud, kui need korvatakse vastuvõtva riigi toetuse arvelt vastavalt rakendusotsuse 2014/762/EL artiklile 39 või rakendusotsuse (EL) 2019/570 artikli 3 lõikele 2 või kui neid rahastatakse muude liidu rahastamisvahendite kaudu.

3. Rakendusotsuse 2014/762/EL artiklis 48, artikli 49 lõigetes 1 ja 3, artiklis 51, artiklis 53 ja VIII lisas sätestatud transporditoetuse taotlemise korda kohaldatakse tegevuskulude rahalise abi taotluste suhtes *mutatis mutandis* seni, kuni see vajaduse korral asendatakse.

Artikkel 13

Adressaadid

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 31. juuli 2019

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Christos STYLIANIDES